

RENBETESKOMMISSIONENS AF 1913 HANDLINGAR

XIV

Protokoll

Sommarundersökningar 1915 inom norra
afdelningens område

**Protokoll förddt ombord å s/s Trondenæs den
31 augusti 1915.**

§1.

Sektionen företog på förmiddagen en exkursion till mynningen Lavangsdalen och till Lavangseidet, på hvilka ställen flyttningsförhållandena undersöktes. Gaardbrukerne Hemming Petersen på

Örnæs och Jon A. Henriksen på Nordgaard (44 år gammal) lämnade upplysningar om flyttningsvägar m. m, Vid Laksvandbugt gick sektionen ombord å s/s Trondenæs för att medfölja till Tromsö.

§2.

De flyttningsvägar, som undersöktes, begagnas af Tromsdals- och Andersdals-lapparna.

Med vajor före kalfningen göra lapparna ett kortare uppehåll på Laksvandeidet på S-sidan af älven, beroende på ebb- och flodförhållanden. Då ebb inträdt, fortsätta de längs „fjären” förbi gårdarna Örnæs och Kantornæs. W om den sistnämnda gården gå de upp i Lavangsdalen, hvarvid gårdens inmark delvis passeras. Inga som helst svårigheter förekomma vid denna flyttning.

Vid midsommarflyttningen komma renarna öfver fjället från Thomasjorddalen ned på Laksvandeidet. Som regel passera de Laksvandet på W-sidan, men stundom på E-sidan. Ett par dagars uppehåll göres på den sedvanliga hviloplatsen i liden N om „eidet”. Härifrån fortsätta de, öfver axeln af Örnæstind ofvanför skogsgränsen och komma ned i Lavangsdalen c:a 1 km från fjorden. Stundom händer det, att renarna komma ned genom en liten dalgång, som mynnar ut i skogen alldeles i Lavangsdalens mynning. Vid höstflyttningen diifves hjorden samma väg i motsatt riktning ofvanför skogsgränsen; men äfven den nedre vägen användes. Efter ett kortare uppehåll på hviloplatsen N om Laksvandeidet, drifvas renarna vanligen E om Laksvandet upp i fjället på S-sidan. Inga natursvårigheter förekomma, icke ens för småkalfvar.

Gårdarna på N-sidan af „eidet” ägas som bekant af staten. På S-sidan ligga 2 gårdar tillhörande Jon A. Henriksen Nordgaard och Sverdrup Jonsen Fosheim; dessa gårdar äro icke in-gärdade och skadegörelserisk kan föreligga. J. A. Henriksen, som själf ej anser sig hafva råd att bygga gärde, uttalade önskan om hjälp för byggande af sådant omkring inmarken på sin gård. En-

ligt uppgift af Edvard Hansen på Thomasjord äro dessa båda gårdar, Fosheim och Nordgaard, de gårdar på trakten, som äro mest utsatta för skadegörelse af ren, särskildt af renar från VIII distr., då dessa beta i trakten af Thomasjorddalen. Takster hafva förekommit 2 gånger på dessa gårdar.

Vid flyttningen mellan Laksvandeidet och Lavangsdalen är, om renarna begagna sig af den nedre vägen, flyttningssvägen stängd af ett gärde, som går från H. Petersens inmarksgärde snedt upp mot liden alldeles i Lavangsdalens mynning. En grind finnes i gärdet, men så långt nere, att denna icke lämpligen kan användas. P, meddelar, att lapparna sistlidne vår rifvit ner en del af gärdet öfverst närmast liden, för att underlätta renarnas framkomst. Gärdet låg ännu nere vid sektionens besök. P. uppgifver vidare, att gärdet är uppfördt för att afgränsa kornas havnegang mot hästarnas havnegang uppe i Lavangsdalen. Gärdet står emellertid så, att det tillsammans med ett annat gärde, som stänger för inmark tillhörig husmandslägenheter under Örnæs gården, bildar en spetsig vinkel, med en grind i vinkelns spets. Det är dessutom så lågt, att ströfrenar, som komma före eller efter höstflyttningen, kunna taga sig öfver detsamma och komma ned på ofvannämnda "husmands" mark. Därför vållar detta gärde ännu större olägenhet på flyttningssvägen om hösten än om sommaren. Dessa olägenheter skulle kunna undvikas, om gärdet flyttades, så att renarna icke som nu sker ledas in i en „kil". Det borde då utgå från älfven i närheten af bron och gå i någorlunda rätt linje snedt upp mot fjället till samma slutpunkt som nu; det borde vidare vara något högre, så att det utestänger renar, och i sin öfversta del vara försedt med breda grindar, som hållas öppna om hösten äfven en tid efter flyttningen. Härigenom skulle renar, som stannat efter på höstflyttningen, så att säga ledas in på den rätta flyttningssvägen.

Hemming Petersen, som äger större delen af marken mellan Laksvandeidet och Lavangsdalen, meddelade, att lapparna förr i

tiden flyttat genom hans inmark, hvilket dock icke sker nu, äfven om inmarken icke öfverallt är skyddad med gärde. Lapparna äro öfverhufvudtaget mera försiktiga nu för tiden med flyttningarna än förr i världen och flytta hastigare förbi. Den enda nämnvärda skada, P, anser, att renarna göra nu, är på ungsbogen. P. har aldrig haft takst. Inne i Lavangsdalen har P. slåttrar, som icke äro ingärdade. Vårflyttningen vållar ingen olägenhet för dessa, enär renarna då gå efter liden och slåttrarna ligga på dalbotten. Då höstflyttningen sker, äro slåttrarna i allmänhet afbärgade.

Uppläst och godkänt den 1 september 1915.

Justeradt i Tromsö den 25 september 1915.

P. Lorenz Smith.

Eric von Sydow.